

Met Close Reading op reis door de tijd...

Enthousiast geworden?

Wil je ook aan de slag met Close Reading? Zie het aanbod op: www.expertis.nl/closereading

Meer weten?

Neem contact op met:

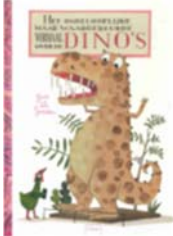
Marieke van Logchem
M: 06-433 51 318
E: marieke.van.logchem@expertis.nl

Dortie Mijs
M: 06-543 73 895
E: dortie.mijs@expertis.nl

De **Kinderboekenweek** 2020 zal in het teken staan van het **thema** 'En toen?', waarbij kinderen de geschiedenis induiken en werelden van vroeger ontdekken door het lezen van boeken. De 66ste editie van de **Kinderboekenweek** vindt plaats van 30 september tot en met 11 oktober 2020.

In dit blog willen we u een aantal lesideeën geven voor elke bouw om tijdens de Kinderboekenweek aan de slag te gaan met Close Reading. We hebben natuurlijk gekozen voor boeken en teksten die aansluiten bij het thema. Veel leesplezier voor u en voor de leerlingen in uw groep!

Onderbouw

Het prentenboek 'Het ongelooflijke maar waar gebeurde verhaal over de dino's (Guido van Genechten) duikt in de geschiedenis van een doodgewone kip, die toch eigenlijk een dino blijkt te zijn. De manier waarop de kip dit wil bewijzen, aan de hand van een heel oud familie-album, leent zich uitstekend voor Close Reading. Er zijn twee vertellers: de kip en de schrijver. Het boek is zowel verhalend als informatief. Dit geeft veel stof tot nadenken en overleg met elkaar. Het verhaal start met de kip, zij wil aan de schrijver bewijzen dat zij thuishoort in het boek omdat zij geen doodgewone kip is, maar afstamt van de dino's. Dat doet zij door de lezer mee te nemen op een reis door het familie-album, ondertussen schakelend tussen vroeger en nu. De illustraties bevatten veel informatie met grappige details, die een leuke aanleiding geven om met kinderen in gesprek te gaan over 'is het waargebeurd of is het ongelooflijk?'.

In het boek worden regelmatig moeilijke woorden gebruikt, zoals 'bewijsmateriaal' en 'excuseren'. Het is handig om hier door middel van pre-teaching vooraf aandacht aan te besteden. In **sessie 1** staat centraal wat de kip vertelt en wat de schrijver vertelt. Aan de hand van een kopie van de platen uit het boek kan in tweetallen worden overlegd wie wat vertelt en in welke volgorde. **Sessie 2** is gericht op het vinden van overeenkomsten tussen de kip en de dino's. Verzamel samen met de leerlingen bewijzen, zowel in de tekst als de illustraties.

Expertis Onderwijsadviseurs
Grote Koppel 14
3813 AA Amersfoort
033-4 612 680
Lansinkesweg 4
7553 AE Hengel0

info@expertis.nl
www.expertis.nl

Dino	Wat is hetzelfde als bij de kip?
	<ul style="list-style-type: none"> - Zelfde poten (tekst en illustratie) - Ze hebben veren (tekst en illustratie) - Ze kunnen niet vliegen (tekst) - Ze wapperen met hun vleugels net als kippen (tekst)
	<ul style="list-style-type: none"> - Leggen ook eieren (wel grotere)
	<ul style="list-style-type: none"> - Zelfde kammen (illustratie) - Zeggen ook tok-tok-took (tekst) <p><i>Maar is dat echt of verzint opa maar wat?</i></p>

Tot slot kan in **sessie 3**, na bespreking van de betekenis van 'waargebeurd' en 'ongelooflijk', samen worden ontdekt wat echt en niet echt is in het verhaal. Dit kan bijvoorbeeld door groene (echt) of rode (niet echt) rondjes te laten zetten op een kopie van de verschillende afbeeldingen uit het boek. Ter afsluiting zou je 'ren je rot' kunnen spelen in de speelzaal of op het plein met stellingen als 'dino's hadden vroeger ook fietsen' of 'de tand van een dino was zo groot als een banaan'.

Wil je echt weten of de kip familie is van de dino's? Neem dan een kijkje op Kennislink van NEMO: <https://www.nemokennislink.nl/publicaties/kip-met-dinosaurusloopje-wint-ig-nobelprijs/>

Middenbouw

Het boek 'Wonderlijke weetjes en fascinerende feiten over de Romeinen' (Sarah Devos), is er één uit de serie 'Professor Kleinbrein'. Het boek is een combinatie van verhalen, vol met informatie en feiten. De tekst 'Kolosale Colloseum' gaat over het Colloseum in Rome, hoe deze gebouwd werd, waar deze voor gebruikt werd en andere feitjes en weetjes over dit beroemde historische gebouw. De informatiedichtheid van de tekst is hoog. Er staan veel vakspecifieke woorden uit de geschiedenis in, zoals gladiator en amfiteater en veel getallen. De schrijfster spreekt de lezer aan met 'je', waardoor je als lezer makkelijk in de tekst meegenomen wordt. Wat verder opvalt is de driedeling in de tekst en dat er wisseling is tussen verleden tijd en tegenwoordige tijd. Naast de tekst staan gedetailleerde illustraties die veel informatie geven. De mening van de schrijfster staat impliciet in de tekst verwerkt. Lukt het de leerlingen om deze uit de tekst af te leiden in sessie 3?

In **sessie 1** ligt de focus op de indeling van de tekst, met als leesdoel 'Ik kan vertellen uit hoeveel delen de tekst bestaat en wat voor informatie er in elk deel van de tekst te vinden is.'. Nadat je samen met de leerlingen hebt ontdekt uit hoeveel delen de tekst bestaat en waaraan je de verschillende delen kunt herkennen, kunnen de leerlingen in een schema invullen welke informatie er in elk deel van de tekst te vinden is.

Met Close Reading op reis door de tijd...

Deel 1 is de inleiding (eerste pagina), deel 2 is de tekening van het Colosseum in cijfers en deel 3 geeft feitjes en weetjes over het Colosseum. Let op dat je niet ingaat op de details, dat komt in sessie 2. Het leesdoel voor **sessie 2** is namelijk: 'Ik kan belangrijke details over het Colosseum vertellen.' Hierbij kun je een tekstgerichte vraag stellen als: Welke informatie kun je vinden over de bouw van het Colosseum?

Zorg ervoor dat de bewijzen voor de antwoorden op de tekstgerichte vragen worden onderstreept in de tekst. Model eventueel hoe jij aantekeningen maakt. De verwerking van de informatie uit de tekst en de illustraties kan in een mindmap. Wanneer je leerlingen iets meer kaders wilt geven, kun je ze ook een kopie van de afbeelding van het Colosseum geven, waarbij ze de informatie kunnen opschrijven.

Het leesdoel voor **sessie 3** is: 'Ik kan uitleggen wat de mening van de schrijfster is en wat zij doet om ons nieuwsgierig te houden.' We willen met dit leesdoel de afleidingen achterhalen. Tekstgerichte vragen die je hierbij kunt stellen zijn:

- Wat vindt de schrijfster van de Romeinen en waar zie je dat in de tekst?
- Wat is de bedoeling van de schrijfster?
- Wat vind jij van de manier waarop de schrijfster de tekst geschreven heeft?

Laat de leerlingen op zoek gaan in de tekst naar de mening van de schrijfster en laat ze deze onderstrepen in de tekst. Vraag de leerlingen vervolgens om hun eigen mening te formuleren. Wanneer je hierover een klassengesprek hebt gevoerd kun je de laatste tekstgerichte vraag stellen over de bedoeling van de schrijfster en de manier waarop de schrijfster in deze tekst de informatie heeft gegeven. En wat is de rol van de illustraties rondom de bedoeling van de schrijver, wat voegt het toe en waarom?

Bovenbouw

De tekst 'Twee dagen achter elkaar jarig: Waarom het niet altijd overal even laat is', is een interessante tekst over de tijd. De tekst komt uit het boek 'Nu is later vroeger' van Joke van Leeuwen. In deze tekst wordt het verschil uitgelegd in tijden op verschillende plekken op aarde. Qua kennisniveau is het een uitdagende tekst. De visuele informatie is belangrijk om de tekst te begrijpen. De tekst bevat veel aardrijkskundige begrippen in zoals de evenaar, breedtecirkels, meridianen, maar ook een aantal rekenbegrippen zoals 365 graden, nullijn etc. Ook is enige topografische kennis wenselijk om de tekst te begrijpen.

Met Close Reading op reis door de tijd...

We formuleren de volgende doelen:

Voor **sessie 1**: Ik kan de titel verklaren en tussenkopjes maken.

Voor **sessie 2**: Ik kan uitleggen wat de volgende begrippen betekenen: meridianen, de tijdzone, de datumlijn, breedtecirkels, de nulmeridiaan. Ik kan uitleggen wat ze met onze tijd te maken hebben.

Voor **sessie 3**: Ik kan de informatie uit deze tekst toepassen en uitleggen hoe het kan dat je twee dagen achter elkaar jarig kunt zijn.

In **sessie 1** lees je samen de tekst en model je het formuleren van een tussenkopje voor de eerste twee blokjes tekst. Daarna bepaal je welke blokjes er nog meer in de tekst staan. Je laat de leerlingen streepjes in de tekst zetten en geeft hen de opdracht om de tekst in duo's verder te lezen en tussenkopjes te maken. Daarna vergelijken de leerlingen in tweetallen hun kopjes middels de werkvorm Tweevergelijk. Tot slot bespreek je met elkaar waarom de tekst deze titel heeft.

In **sessie 2** lees je de tekst samen nogmaals. Vervolgens zet je de werkvorm Expertgroepen in. Je verdeelt de groep in een aantal teams. Ieder team krijgt een begrip en verzamelt informatie over het begrip (zie onderstaande tabel). De experts worden vervolgens verdeeld over nieuwe teams. De leerlingen maken het schema vervolgens compleet. Tot slot stel je enkele vragen. Als het team het na gezamenlijk overleg weet, gaan de leerlingen staan. Een willekeurige leerling krijgt de beurt. Enkele vragen zijn:

1. Welke afkorting werd vroeger voor de standaardtijd gebruikt? Welke nu?
2. Wat heeft het woord *denkbeeldige tijdlijn* te maken met UTC?
3. Wat hebben tijdzones met een datumlijn te maken?
4. Waarom loopt de datumlijn over de Grote of Stille oceaan?

	Dit woord betekent	Ik heb dat gevonden in de zinnen ..	Dit woord heeft wel/niet maken met onze tijd want
Breedtecirkels			
Meridianen			
De tijdzone			
De datumlijn			
De nulmeridiaan			

Met Close Reading op reis door de tijd...

In **sessie 3** gaat het om het toepassen van de informatie uit de tekst en dat je kan uitleggen dat je op twee dagen jarig kunt zijn. Hiertoe is de werkvorm Zoek de Valse heel geschikt. De leerlingen bedenken drie verschillende situaties waarvan er 2 waar zijn en 1 niet waar is. Ze gebruiken hierbij eventueel een atlas. Bijvoorbeeld: Als ik aan het avondeten zit, zijn ze in China aan het slapen. De leerlingen werken in viertallen en presenteren om de beurt hun zinnen. De teamleden discussiëren over welke zin niet klopt. Als ze het eens zijn gaan ze staan. Welke is de valse?

Aan het einde doe je een korte (individuele) schrijfopdracht met de aanvulzin: Je kunt in Samoa twee dagen achter elkaar jarig zijn omdat...

Referenties van de boeken met lesideeën

Devos, S. (2016). Professor Kleinbrein - Wonderlijke weetjes en fascinerende feiten over de Romeinen. (pp. 50-55). Amsterdam: Lannoo Uitgeverij

Genechten, G. van, (2018). Het ongelooflijke maar waar gebeurde verhaal over de dino's. Hasselt: Clavis Uitgeverij

Leeuwen, J. van, (2018). Nu is later vroeger. (pp. 16-20). Amsterdam: Em. Querido's Kinderboeken Uitgeverij.